

Ese de döue ori in septemana : **Joi-a si Domineca**; era cindu va pretinde im- portantia materialor, va osi de trei seu de patru ori in septemana.

Pretiul de prenumeratiune,
pentru Austria :

pe anu intregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 fl. v. a.
„ patraru 2 fl. v. a.

pentru Romania si strainetate:

pe anu intregu 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Pesta, in 14 aug. n. 1872.

Scandalul in dilaristic'a magiara, atat in cea opositiunale, catu si in cea deakista, a ajunsu la culme!

Nu ni aducem a minte, in vieti'a nostra, a mai fi audit si cettu despre astfelui de insielatiuni si lotrii publice, pre cont'a bietelor popora!

Noi — nu ni vom intiná fóia si inimile publicului nestricatu, cu insirarea cu de a memontulu si respicata a blasphematielor domnesci, ce se publica in acele foi; ba — spunemu dreptu ca sufletul nostru indignat, nici de cum nu poate se admite posibilitatea de adeveru in totale despre acele spurate foradelegi si caractere domnesci.

Ajunge aci a spune, ca „P. Naplo“, organulu celu mai de aproape a partiei deakiane de la potere, insusi prouncia judecat'a, cumca: déca numai pre diumetate s'ar adeveri acele blasphemati si furature, guverniul ar meritá a fi perjolit si aruncat in aeru!

Omului — stă mintea pe locu, candu aude si cetece, cum domnii din totu facu speculatiuni pentru implerea pungei proprie; cum se intovarasiescu cu toti celaii si coticarii cei mai fesceliti, pentru da esecutá daraveri profitabili loru si daunose tierei; cum coticarii se servescu de femei tenere si frumose pentru da corumpa pre domnii de influentia de prin ministeria; cum deputatii — si cei din drept'a si cei din stang'a se corumpu si votédia in daun'a tierei; cum se promitu si impartu ordine si diplome de noblétia si baronate — coticarilor celor mai afurisiti; — cu unu cuventu *Sodoma si Gomorra*!

Apoi „Wanderer“ din Viena vine si pune puntulu pre i, vorbindu despre dlu c. Lónyay o limba, cum noi — si de dorere peuntru tiéra, n'am poté se vorbitu, si predicendu-i caderea cu intetire si rusine, cu intregu ministeriulu seu!

Noi, cu dorere luamu acésta scurta notitia despre aceste scandalóse apari- tioni, si amu dorí, se se intempe cum se suna, ca ministeriulu se vina o data a da desluciri si a se spelá de atate atacuri si invinuirii grave, cari nu sunt calificate, de catu d'a alarmá si revolte tiéra in contra unei sisteme atat de ne- rusinate de hotii si abusuri! Cu atat mai vertosu, caci cu tragerea in discussiune, seu macaru numai atingerea persoanei MSale in aceste murdari causo, a nume

in afacerea *Turn-Taxis*, dejá scandalulu intr'eleveru este la culme!

Si tocmai acum „Wand.“ mai im- prospeca inca o alta asemene porcia domnesca. Este vorb'a de renoarea unui procesu *Komáromy c. Károlyi*, unde se lucra de sute de miil de taleri, primiti la 1866 de la prusi pentru revoltarea tie- rei contra Imperatului, primiti de unii magnati si apoi — periti, furati! „Sodoma si Gomorra! —

Despre secretulu intelnirei impera- torilor in Berlinu, „Wand.“ de vineri aduce descoperiri dintr'o parte, cum dice, adapata in causa, cari pre fiecare adeveratu patriotu trebuie se-lu imple cu fiori si ingrozire!

Este vorb'a, ca acésta intelnire n'ar atentiat alt'a, de catu a trage pre *Austro-Ungaria* — ca de Peru — intr'unu resbelu cu *Germania*, — pentru duobue scopuri, antaiu pentru de a-i luá partile germane, si a duobua pentru d'a o in- frená in Oriinte, d'a o opri in traficarea cu polonii, astfelui de a o face imposibile pentru unu eventuale resbelu de resbunare alu Franciei.

Prin intrevenirea imperatului Germanie cu alu Russiei, imperatulu *Franiscu Josif*, seu adeca imperat'a Austriei, in ochii Europei ar avé se fia umilita si intimidata, de unde apoi s'ar nasce conflictul!

Urma apoi o grea si nimicitória apostrofase a elui c. Andrassy, pre ca- rele Bismark ilu pórta de nasu, spre ne- norocirea monarchiei!

Noi — desí pururiá am disu, ca vomu fi pacaliti, si ca domnii magiari ne vor duce la perire, totu nu potemu se credemu, cumca intelnirea de la Berlin, atat de oblu ar amblá se ne bage in cursa!

Sambat'a trecuta se inchise si parla- mentul Angliei. Regin'a in cuventulu de tronu constata progresele ce se ascurara prin legi si printru administratiune liberala solida, si cari au nelocuitu, da nu mai nelinișcesc spiritele nici o cestiune grave. Finantile tierei sunt in- tro stare catu se poté de infloritoria; inesi causele Irlandiei incepui a so regula si asiedia!

In catu pentru diplomacia, cuventul de tronu adeveresce ca tota poporale si regimele in Europa sunt pentru pace, carea nici ca este vre-undova amenintiata. Insasi controvers'a cea multa amenintatória pentru „Alabama“ — s'a redusu la adeverat'a ei valore si asia-dicendu's a complanatu. —

Intre Francia si Turcia s'a escatu de cu- redu unu micu conflictu, care amenintá cu urmari mari. Sultanulu introduce datin'a de potea pre ambasadorii *Prussiei* si ai *Russiei*, candu se infacisia la audiintia, se siéda, imbiindu li scaunu, si audiint'a deourgá siediendu. Ambasadorulu Republicei francese, cum se da cu socotela, dupa instructiunea regimului seu, la cea din urma audiintia a rogatu de a dreptulu pe Sultanulu se-i permita se siéda. Sultanulu i-a imbiatu scaunu, dar dupa aceea s'a superatu si semtitu vatematu si a cerutu re- vocarea ambasadorului. Acésta deci se fia urmatu, insa dlu *Thiers* se fia declaratu — ca nu va tramite altu representante, semtiendu-se si Francia ofensata priu procedur'a turoului!

Cumca — ce bine voiescu domnii nostri poporali din Oriinte, si a nume vecinilor serbi si romani, aceea — nu este trebuintia se spinemu noi; — toti o scimu si sentim; dar cu tota acésta bunavointia, totu nu li succedu nici acestor domni tote, — celu pucinu nu atat de usioru, precum ar dorí si, si precum crede lumea pusulanime.

De siesse septemani si mai bine, unele organe inspirate, vestescu in gura mare ca, cau- sa de regulare a Dunarei pana diosu la gurele ei, si a nume la port'a de feru, ar fi unu luoru dejá statoritu intre *Austro-Ungaria* si *Turcia*, totu intrevenirea, si chiar cu conivinti'a *Romaniei si Serbiei*.

Scopulu acestor faime a fostu — a pre- ocupá, spunemu lumei ca — caus'a si proprie dreptulu nici nu privesce pe altulu, de catu pre nemito-magiari si pre turci, facendu pre romani si pre serbi se pricepa ca — lucrul este regulat si incheiatu, er loru nu li mai remane, de catu a tacé si a se acomoda!

Dar — istetii domni par' ca totu s'au in- sielatu. Dupa cum se suna din Viena, planu- rile magiaro-nemtiosci si turcesci intempina mari greutati, si — nemica nu se poté dice mai pucinu gat'a si ascurat, de catu planulu d'a ocupá pórta de feru si d'a face din ea o fortarétia si totu de odata o casa de vama pe sému a domnilor magiari!

Dupa cum ni se scrie noa din Viena, afa- cerea poté inca se nasca grele complicatiuni.

Noi — marturisim, tare ne-am fi mirat — ru numai de Romania si Serbia, ci chiar si de Turcia si Russia, déca ele atat de usioru se lasau pacalite de o politica atat de prosta, precum se planuiá acesea intre Viena si Buda!

Dupa reporturile si espeptoratiunile fo- lori guverniali, cu Croati si diet'a loru par' ca er vor se incerce itiele. Partit'a na- tionale, devenita majoritatea dietei si datatoria de tonu in tiéra, nu vré se acomodej dorintie-

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cores- pondinti ai nostri, si de a dreptul la Re- dactiune *Stationgasne Nr. 1*, unde sunt a se adresá si corespondinti, ce pri- vesu Redactiunea, administratiunea seu speditur', catre vor fi renfrante, nu se vor primi, era cele anunzate nu se vor publica.

—

Pentru anunzate si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde catre 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadu. Pretiul timbrului este 80 cr. pen- tru una data se antecipa.

loru magiare din Buda, ci — merge pre calea sa, cu pasu moderat, dar resolutu natunale. Acésta — firesce, dore si revolta inimile domnilor atutopoterici ai nostri, si asiá organele loru acusi-acusi amenintia ou — punere de capetu a opositioni si agitatiunilor partitei na- tiunale, adeca cu disolvarea dietei! —

Alegerile pentru congresulu natunale serbescu de Carlovietu, a successu de minune, spre nespresa superare a domnilor magiari de la potere, si spre si mai mare dorere a celor pucini serbi, proditi in castrele contrarilor na- tiuniei.

Dupa o corespondintia a nostra privata din *Neoplanta*, dintre cei 75 deputati, 72 sunt natunali pronounzati, numai trei sunt dubii.

Natiune romana pre amata, ai auditu, ai vediutu proba, modelu de solidaritate natunale! apoi abiere guvernamentalii in contra lui *Mile- ticiu si Suboticu* — pana vor regasi!! —

De comisariu alu regimului la congresu este numitul generariulu maresialu l. t. campestre b. *Mollinary*. —

Noi am disu de atatea ori: *Nedreptata domnilor incepe la noi si — termina a casa la ei!*

Esperiinti'a de tota dilele ni da o sută de dovedi ca — am disu adeverulu; si cine — si dupa portarea guvernului nostru la alegerile de prin cercurile magiare si secuesci, si dupa multele conflicte si scene sangeróse prin acele cercuri — s'ar mai indof, acel'a fia bunu si ceteasca in „Pesti Naplo“ de domineca trecuta unu articolu despre organisarea universitatei din Clusiu. Dupa acelu articolu, pentru cele 42 de catedre de implinitu, au competitu peste 100 de insi, calificati si necalificati. Deci „P. N.“ inspi- mentatutu de esperiintiile din trecutu, vine a roga pre min. de instruciune Dr. *Pauler*, a-lu roga pentru toti Ddieii, se nu se des influntat, a- magitu si coruptu de imprejurimea si de parti- ta sa, ci — de catu se denumésca profesori — ca si de comunu, dupa protectiunea si considerantiuni de partita, mai bins se se lase d'a organizat acesa universitate! — Vi mai trebuie dovedi despre moralitatem si patriotismulu domnilor de la potere!! —

Noi, cei de la „Albina“, avem datin'a mai tota scrile de importanta politica, cand le reproducem, totu o data a le si interpretá seu splica. Mai bins nu re-vaucem, de catu se nu comentam, ce are lipsa de comentariu. Astfel, noi credem, a ni implini mai bins chizatura nostra de publicisti intr'adeveru si din convictiune — opositioni. Dar d'aci este apoi, ca sciri de pucinu, seu de dubiu interesu pentru cauza nostra, adesea le tracem cu ve-

atare caletoria, o facea cu multe pregatiri, cu multa pompa, cu unu cortegiu numerosu, cu trenuri separate si vagone proprii, ale carora lucsu nu se poté descrie; tota Francia era alarmata, lumea oficiale nu avea odihna, si — o asemenea caletoria costă sute de mil!

Thiers, pleca cu trenulu comunu, petrecutu de 2—3 ómeni, er lumea oficiale fi eschisa de totu, pretotindeniu; numai poporulu, ori unde apucase a audí de sosirea lui, se aduná cu mili si-i urá — vietia si fericire! Totu caletori'a dlu *Thiers* abiá va fi costat 200 de franci, er pe tiéra de sicuru n'a costat o nemica!

De aci poté totu insulu se cunoscă, ce mare diferintia e intre unu imperatu si intre unu presiedinte de republica! Ce scumpu este tiérii acel'a si ce pucinu o costa cest'a laltu!!

Nici chiar — ajunsu in Trouville, unde autoritatatile publice-lu asteptau cu mare pompa, elu n'a voit u se primésca parad'a, si iute s'a aruncatu intr'o trasura si a trecutu la cuartiru!

Si ce ore cauta dlu *Thiers* in acelu ora- sielu, atat de retrasu de catra lumea cea mare?

Ómenii multe vorbesu, adeoa — sciti ghicescu, fora dora chiar se ghicescă.

FOISIÓRA.

←

Despre recreatiunea dlu Thiers.

Unu amic alu fóiei nostra ni serie din Parisu, cu datulu 10 aug., unu tractatu mai lungu, filosofien si poeticu, din carele estragemu urmatorele pre scurt:

Am alergat si eu, ca si mai tota lumea straina de aici, la Trouville, impinsu d'o ne- spusa curiositate.

Sciti ce este Trouville?

Este unu orasieu, fora vr'o insemnatate, cu unu micutu dar frumosu portu de mare, in nordu-vestulu Franciei in bogat'a Normandia, cu o populatiune de 6—7000 de susete.

Si — sciti ca de o data a devenit, celebri acestu orasieu. Caci betranulu presiedinte alu republicei francese, dlu *Thiers*, aci si a alesu locu de repausu, de recreatiune de cete-va septemani; aci acestu atatul spiritualu s'a pusu se se odihnesca pucinu, se-si restauro- die poterile obosite — de atatea incordari pe

terenulu studiului si alu literaturei — de mai multu ca unu diumetate de secolu, er de 18 luni incidi pe terenulu politicu incordate pana la estremu!

De 18 luni acestu omsioru pórta pe umerii sei patri'a sa, pe Francia cea frumosa; elu, cu braciul seu, diumetate morta — cum o tavalisera Napoleonu si cu nemtii in sange si in noroiu, a redicato si-o cauta si o vindeca cu multa iubire si 'ngrigire!

Ce norocu pentru o tiéra nefericita, in cea mai cumplita calamitate, a avé unu atare fiu!

Dvóstra la „Albina“ glorificati totu mereu pro *Gambetta*; aveti tota dreptatea. Gam- bitta morita admiratiunea si recunoscint'a tuturor ómenilor de onore, si viitorulu este si trebuie se fia alu lui. Dar *Thiers* astazi este pre- dvidint'a, mantuirea Franciei!

Francia astazi se afla intr'o stare de ro- convalescinta si reculegere, si dlu *Gambetta* nici o data in vieti'a sa nu s'a dovedit atat de mare, casi astazi prin moderatiunea sa si prin sprinuirea fidele a presiedintelui *Thiers*.

Insa — pardonati-mi, caci m'am abatutu pre multu de la tema.

Vojam si vi scriu despre caletori'a, pe- trecerea, ocupatiunea dlu *Thiers* in Trouville, despre fapte si circumstante, ce atat de multu luu caracterisidă!

Unu triumfu ca alu dlu *Thiers* cu sub- scrierea de 44 miliarde la imprumutulu de 3 miliarde, unu astfelui de triumfu — n'a ve- diutu pana acum lumea; — si acestu triumfu, tota tota indoel'a, este resultatulu inteleptiunei dlu *Thiers*, si dupa acestu maretu resultatul, dlu *Thiers* ar poté se pórta capulu susu!

Dlu *Thiers* insa nu pórta capulu susu, dar Francia d'unu anu si diumetate s'a redi- catu, cum nime nu potea se astepta a o vedé redicandu-se nici in diece ani!

Dlu *Thiers* pentru acestu imbucuratoriu succesu trebue se fia mandru! Dóra va si fi asia, dar — elu n'o aréta, ba par' ca ingrigirea si seriositatea i crescu pe di ce merge.

Cum credeti ca caletori dlu *Thiers*, capulu statului, ce atat de iute se redica, si care se bucura de atat credut la lume?

Candu Napoleone imperatulu facea o

derea. Fîrsece, unde cele importante se apreciu bine, acolo pentru cele mai pucinu importante, nu remane nici timp, nici locu. Tocmai in acestu punctu este diferint'a oea mare intre noi si intre cei mai multi colegi ai nostri, caror li mai place a inregistra, de catu a cerne si frementa.

De aci ne rogâmu a fi aplicati, candu une ori trecemu ou vederea unele intemplaminte. Astfelui noi nu amintiramu de schimbarea ministerului in Grecia, care de currendu avu locu, cum se dice, prin influenti'a muscularui, numindu-se ministeriu nou *Deli giorgios-Ipsilanti*; — n'amintit nici de completarea cabinetului in Italia, nici de pregatirile cele grandiose ce se facu in *Belgradul Serbiei* pentru celebrarea cu oea mai mare pompa a ajungerei la etatea legala si intrarea in stepanire faptica a principelui Milianu; n'am atinsu nici despre complanariile de diferintie si regularile ce de currendu avura locu intre Sultanulu de Constantinopole si intre vice-regele de Egipet, etc. etc.

Intre evenimentele de aceasta categoria insiram urmatorile:

Regimulu ung. afandu ca municipalitatea de Belgradu a invitatu pentru actulu mai usu amintit de solenitate si omagiu — preai multe corporatiuni, a nume serbesci, ca e asiste prin representanti la acea mare seratore politico-nationala, — print' unu decretu ministerialu a opritu participarea ofisiosa! Asemenea a opritu guvernul de Viena municipalitatii de *Praga* tramaterea de representanti la Belgradu. —

In Italia alegerile municipali ce de duoue septemani decursera, mai pretotindeni a au reesitu liberali; chiar si in Roma, toti candidati partitei liberales au invinsu cu mare majoritate; numai in cateva pucine sate s'au alesu clericsli. Astfelui influenti'a papei si a iezuitilor — se privesce de — bancrotata, chiar si acolo unde ea sute de ani a domnieschisiva. —

In Romania — dupa desarmarea gardei nationale, astadi este la oedinea dilei persecutarea *prassei*, firesce acelei opositionuale. Interesante se poate dice, ca incepertu s'a facutu cu duoue organe si duoi barbati de programe de totu diferte, seu chiar contrarie, adeca cu dlu *Balenu* de la „*Aliant'a latino-rusa*“ si cu unu d. ovreu de la „*Rumänische Post*.“ Celu d'antaiu este preventiu pentru vatemarii contra Regelui *Victore Emanuili* si a sfiului seu, principalele italiano de corona; cel'a laltu pentru vatemarea unui d. prefeptu romanescu. —

Program'a de impacatiune!

Da, asiá este: „*Telegr. Romanu*“ crede ca este intr'adeveru — *programa de impacatiune*, intr'adeveru a dlu conte *Lónyay* si a colegilor sei — aceea ce, sub aceasta firma, publica o foia, pre a carei ureditori, redactore si colaboratori nime nu-ii cunosc, fiindu ca pana acumu nime n'a avutu fruntea d'a se presentă la atari, de unde publiculu, dupa noi si cu noi — o si numesce — „*fóia din tufa*,“ *fóia* ufulor; si — ómenii ce au in peptu-si stima a siue, de rondu cu grétia 'si intoreu fac'a de catra ea.

Déca s'ar intempla, ca astadi-mane, acestu regimul magiaru, cu totu cu prin-

cipiale nomoralitatei si cinismului seu se cada, si in loculu seu se instaledie unu guvernul ce catu de catu ar tiené la moral, dreptate si bunacuviintia, — de sicuru ca — in veci nu s'ar asta omu, care se se recunosc de autore seu de partasius la pascuile si scintiturele politice, cu unu cuventu, la monstruositatile acelei foi; si déca mane unu tufariu, impulpatu de diabolulu ambitiunei sale marsiave, si-ar scote numele seu la lumina, lumea romana de sicuru in acea persôna ar cunosc unu monstru morale, o lapadatura de Erostrate natuinalu!

Cu totu — colegii nostri de la „*Telegafu rom.*“ ma si cei de la „*Gazeta Tr.*“ n'au pregetatu a apretiu — asta un'a data, vócea acelei foi, tienend'o de inspirata de susu, si dénnna de consideratiune. Ei bine, fia! Noi pentru santi'a causei, ne vom stradui a crede si noi ca acea voce si programa este, seu vré se fia seriosa, si — precum am anuntiatu in nrulu trecutu, éta venimus a ne ocupá de ea si noi-seriosu. Déca cumva gresimu, — din capulu locului ceremu iertarea onoratului publicu alu nostru. —

„*Ministeriulu actualu alu Ungariei* — este petrusu de spiritulu *infratirei* si *impacatiunel*, voiesce deci a se ocupá *seriosu* cu caus'a Transilvaniei si cu a natuinalitatilor, — conwinsu fiindu pre deplinu, ca *ordinea, pacea si inflorirea Ungariei* — numai atunci poté prosperá cu tota siguritatea, déca locuitoarii Ungariei, de ori-ce limba natuinalitate si confesiune, vor fi *impacati*; — caci fericirea nostra comuna presupune *amicitia reciproca si sinceritate*.“

Este acesta adeveratu seu — numai o frasa góla, unu cuventu de amagire — in gur'a celoru vicleni pentru cei simpli?!

„*Impacatiune*,“ „*infratire*,“ „*amicitia reciproca*,“ „*inflorirea tierei*,“ „*fericirea comuna*,“ „*sinceritate*“ si „*seriositate*,“ — totu atate parole, greu cumpenitórie si — sacre chiar fie-carui omu de onore si patriotu adeveratu.

Ei bine; se se profane, prostitue, ele, luandu-se din adinsu in desertu, seu restalmacindu-se si mistificandu-se intiesulu loru? — seu intr'adeveru dlu *Lónyay* si cu ministeriulu seu magiaru — semte si doresce din inima curata si din sufletu onestu, cea-ce esprimu aceste sublimi concepte?!

Dati se cercamu criter'a. Déca in lucru este realitate, nu ni se poté luá in nume de reu essaminarea. A urulu adeveratu nu se tulbura de agerimea acidului nitricu, nici diamantulu adeveratu nu se supera de atingerea cu pil'a. In fine si noi oferim din parte-ni ori-ce garantia si ne supunem la veri-ce proba, in catu pentru sinceritatea si seriositatea celoru ce promitemu si acordam tieri din partea nostra.

„*Impacatiune*,“ „*infratire*,“ „*amicitia reciproca*,“ „*inflorirea tierei*,“ „*fericirea comuna*,“ „*sinceritate*“ si „*seriositate*,“ —

d'apoi ca acésta este program'a nostra, — nu de ieri d'alalta-ieri, ci — de ani aprobe una miia!

Ca se nu mergemu mai departe, — dar ore ce alta cuprindea „*suplex libellus*“ alu episcopilor romani din Transilvania, mante de 90 de ani?!

Insa — si accea a fostu cam pré de multu; dar ore cele 30,000, adunate la 1848 in campulu libertati — ce alt'a au decretat? Dar de la 1860 incocci, representantii romani in senatulu imperiale inmultit, in diet'a de la 1861 din Pesta, si in cea de la 1863/4 din Sibiu, si éras in cele unguresci de la 1865/8 si 1869/72 — ce alt'a au cerutu, propusu, intetitu la tota ocasiunea?

Dar noi, cesti atatu de pociti de la „*Albina*,“ de siepte ani ai essintintiei acesti foi, ce alt'a am totu *propusu* si *desbatutu* si *cerutu*, de catu: „*impacatiune*,“ „*infratire*,“ „*amicitia reciproca*,“ „*inflorirea patriei comune*,“ „*fericirea tuturor poporului*,“ „*seriositate*“ si „*sinceritate*!“

Ei bine, romani — multe au facutu pentru a dovedi ca — acesta li jace la inima; — ei la 1848 din Blasius au tramisu o deputatiune la Clusiu si la Pesta spre acestu scopu, si totu atunci s'au infacisiati numerose deputatiuni de prin tota partile Ungariei la primulu ministeriu magiaru imbracisandu si redicandu si incuragiandu si remunerandu tocmai pre acei — frivoli ómeni din sunulu nostru, cari s'au dechiaratu contrari ai nostri, negandu nemultumirea si neliniscirea publica la noi, — negandu lipsa si indreptatirea pretensiunilor nostre natuiale?!

La tota aceste intrebare nu scim, de catu a redicá din umeri, si a dice cu Toma: *pona nu vom vedé cu ochi si nu vom pipa cu degetele noastre, ni este greu, ba chiar cu nepotintia — a crede!*

Dar insa noi, pe temeiulu credintie altora, pre cari ii onoram, din capulu locului ne-am ingagiatu a — crede.

Deci — de; se cercamu, se ne nevoim a crede, si pre temeiulu acestei credintie imprumutate, cum am disu, se intramu in essaminarea si apretiurea a insusi pretinsului programu ministeriale; dar — alta data. —

Astfelui noi scrisesem, pana aci noi ajunsesem, candu „*P. Lloyd*“ de astadi, mercuri, la loculu primu vine cu unu articlu, atatu de sarcisticu, muscularu, insultatoru si nimicitoriu pentru pretios'a *programa ministeriale*, incatuitu marturisim cu noi, si prin acestea *inflorirea patrirei si fericirea comuna*!?

Séu dora — semne, dovedi de iubire, de impacatiune si de infratire au fostu, ca — ni-au pusu in fruntea trebeloru nostre straini, fora inima catra noi, ér dintre romani pre cei mai pucinu morali si populari? — ca ni-au eschisul limb'a din vieti'a publica, mai in tota tiéra? — ca — precandu pentru cultur'a magiara daju din pung'a comuna aprope patru

potu se aiba alta base si ratiune, decatul filosof'a si moral'a; — si ér — Francia a fostu, carea a produsu si ii-a susținutu pre confisatorii si falsificatorii cei mai infami ai drepturilor umane. Candu Francia si-a cantat gloria in vertuti, ea a fostu cea d'antaiu, cea mai poterica si admirata tiéra in lume; candu sa si-a afisat gloria in lucru, in imbubari si cu coriri materiale, ea insasi s'a degradat, — si pe sine si umanitatea, si altii, a nume nemtii, iute a intrecoito si — a supus'loru, si sub piciora!

Déca Francia seriosu tinde a-si reocupă loculu de onore, primulu locu intre nationile pamantului, — faca si ea cu dlu *Thiers* studii stice; invetie a preferi moral'a — materialismului! — Cornelius P.

Sodoma si Gomorrha,
sau *Carambolarea cerintului cu pamantul prin infricosat'a Cometa!**)

Cine va ajunge se mai citescă aceste siuri, — scapandu de prepasti'a lumii ce unu

*) Numai intetiti de mai multi amici, publicam' a acésta seriosa, si o publicam' numai in foisióra.

R e d.

millioane, pentru a nostra cultura natuinala nu dau chiar nemic'a?!

Séu dora prin — calcările de lege, prin coruptiunea si can'a ce pusera in lucrare in contra poporului nostru la alegerile pentru dieta — se fia dorit domnii ministri a ni areta ca sunt petrunsi de „*spiritulu infratirei si impacatiunel*“?!

Curiosu! — Dar bine: pentru ce dd. ministri, deca intr'adeveru au vr'o inten-tiune buna facia de noi romanii si de nationalitati preste totu, — pentru ce ei nu-si manifestara acésta intentiune in reconoseutele loru organe oficiose de publicitate? Cum este de, nime, dar chiar nime nu scie, nime altulu n'are informatiune despre o intentiune, unu planu alu seu, de atat'a importantia?

Cum se ni splicamu *superarea*, *ne-tolerarea* si chiar *ingrozirea* sa de noi, *intrigele* si *volniciele* sale sistematice contra nostra, crearea unei formale si sistematice pascuile asupra nostra — din banii tieri, — asupra si contra nostra, celoru-ce pururi si ne'ncetatu am intonatu chiar acea vóce, acea parola, ce astadi se dice ca ar fi a sa? Ce se dicem, candu de ani si ani vedem, pre ministeriulu magiaru imbracisandu si redicandu si incuragiandu si remunerandu tocmai pre acei — frivoli ómeni din sunulu nostru, cari s'au dechiaratu contrari ai nostri, negandu nemultumirea si neliniscirea publica la noi, — negandu lipsa si indreptatirea pretensiunilor nostre natuiale?!

La tota aceste intrebare nu scim, de catu a redicá din umeri, si a dice cu Toma: *pona nu vom vedé cu ochi si nu vom pipa cu degetele noastre, ni este greu, ba chiar cu nepotintia — a crede!*

Dar insa noi, pe temeiulu credintie altora, pre cari ii onoram, din capulu locului ne-am ingagiatu a — crede.

Deci — de; se cercamu, se ne nevoim a crede, si pre temeiulu acestei credintie imprumutate, cum am disu, se intramu in essaminarea si apretiurea a insusi pretinsului programu ministeriale; dar — alta data. —

Tonul lui „*P. Lloyd*“ nu ni lasa indoita ca, a lui judecat este cea *inspirata de susu*. Elu — ar vré se véda pre acelu *Lonyay*, seu ministeriu, carele ar cutesi se ese la lumina cu unu atare absurdu programu! Numesce scorintur'a foie din tufa — unu *ratioiu cu forfoiu*, o *gluma de carnevalu*, ba pana si o *reserva ascutita a inimii* guvernamentalilor romani, pre cari — par' ca ar ave placere de a-i *suspiciuni* si denunciasi de necreditiosi parintescului guvern!

In facia acestei desavari si condamnare atatu de respicate decisive, mai considerandu ca si cele latte foi guverniali, éate apucara a luu cunoștința de acea programu, totu o respiresa, — asiá credem, ca, ar fi poata a mai perde o vorba despre acea nofericita nescoci-

A venita — diou unii, se studiedie si se cerce aci in retragere — o multime de *arme nou inventate* si construite, a nume tunuri cu totul noue si minunate, prin cari crede ca — currendu va fi in stare d'a se revangia in Germania! Altii éras si afirmă ca — a venit pentru aeru si bdi; si mai altii ca — vré se se occupa de o noua sistema de contributiune, bai, chiar planuesce unu nou proiectu de constitutiune! In fine cei mai aproape de elu — diou, si dicu seriosu, si provoca la date, cumea venit — se faca in retragere — studii etice.

Seiti, ce va se dica acésta? — Dar cum se nu sciti, candu eu nu cunosc foia care se tinea atata rigore chiar si in vieti'a de statu! Tocmai pentru ca soiu catu de bine principeti si apretiuiti moral'a, tocmai din acestu motivu m'am adresatu catra dvóstra acésta epistola.

Adeca, ca de distractiune, dlu *Thiers* se occupa cu filosof'a, si a nume studiédia natura si importan'ta moralei omenesco.

Unu politiciu de prim'a eminintia, cum este

du *Thiers*, capu si conductoriu alu unui statu mare, — in diu'a de astadi, candu mai nici unu monarchu, pana nici santi'a sa papa, si nici episcopii si archi-episcopii si patriarchii, mai nime nu vré se scia de morala, candu ómenii nu-si mai aducu a minte de Ddieu, de catu ca se se faca farisei, — se insile poporulu, candu nime nu pune temeu pre curatia si sublimitatea spirituale a omului, — candu lumea intréga, cu micu cu mare, nu se mai gandesc de catu de — casciguri si folose materiali, cu ori ce pretiu de supunere si — cucerire fizica a semenilor sei, — astadi acestu mare barbatu, acestu bunu fiu alu nationale sale, ca de recreatiune face studii filosofice-morali!

Catul de comicu se va imparé acésta dlu *Bismark, Andrassy, Gorciacofu*, catu de dulce-diafolesce vor se rida ei mane-poimané in Berlinu de politic frantiosului, de utopie betranului fantastu *Thiers*!

Apoi de; se li fia de bine! Ei noi vom dice: „*Francia a fostu, carea a prochihamatu in Europa drepturile omenesco, le-a aperat cu mu'l si pré multu sang*; drepturi, ce n'au, nu

potu se aiba alta base si ratiune, decatul filosof'a si moral'a; — si ér — Francia a fostu, carea a produsu si ii-a susținutu pre confisatorii si falsificatorii cei mai infami ai drepturilor umane. Candu Francia si-a cantat gloria in vertuti, ea a fostu cea d'antaiu, cea mai poterica si admirata tiéra in lume; candu sa si-a afisat gloria in lucru, in imbubari si cu coriri materiale, ea insasi s'a degradat, — si pe sine si umanitatea, si altii, a nume nemtii, iute a intrecoito si — a supus'loru, si sub piciora!

Déca Francia seriosu tinde a-si reocupă loculu de onore, primulu locu intre nationile pamantului, — faca si ea cu dlu *Thiers* studii stice; invetie a preferi moral'a — materialismului! — Cornelius P.

Sodoma si Gomorrha,
sau *Carambolarea cerintului cu pamantul prin infricosat'a Cometa!**)

Cine va ajunge se mai citescă aceste siuri, — scapandu de prepasti'a lumii ce unu

*) Numai intetiti de mai multi amici, publicam' a acésta seriosa, si o publicam' numai in foisióra.

R e d.

cu minte *astronomu*, in cutare bereria a prognosticatu — ca o se intempe ca mane in 12 augustu a. c. cal. nou, *) acel'a insomne-si bine in cea lalta lume, ca mai afurisit u si prepadiu cometu de catu a fostu acestu anu 1872, nu poté fi altulu in acestu scurtu timpumai vertosu!

Candu unu binecucernicu parinte parochu romanu greco-oriental si plasmuitu acesorul consistorialu, carele *deserversi studitile in gimnasiulu superior* de la *Bichiscinu*, *doctoratulu de drepturi si filosof'a la universitatea din Budia Turcului*; era teolog'a in metasariile muselor serbesci din *Versietiu*, — diou, candu acelu santu parinte alu nostru, — se ingagiá inamicilor natuinei si cu o ingamfare si nerusinare ne mai pomenita se dede unelta de candidatu si se aléa de abiegatu dieatalu in cerculu electoralul celu mai curat natuinalu si moralu, in *Sasca*, — laudandu-se in gur'a catu siur'a: ca a trantit pre celu mai nesuferabilu cometu, ce este spaim'a facatorilor de rele si ciarlatanilor ómeni de nimic'a!

*) Dar — ce mai scii, déca profetulu va fi gratuit mai dupa calind. vech

tura, carea de buna séma n'a fost inventata, decat pentru de a amagi pre deákistii nostri si totu de odata de a li dà unu felu de insematate óresi-care, ce nu li compete, ce nu au, nici nu merita — nici de la regim, si cu atatu mai pucinu de la natiune!

Incheiam deci acésta rubrica, cu unic'a observatiune — in specialu, ca romanii din Transilvania, pana atunci, pana nu vor fi ascurtate de plin prin lege si prin fapta de dreptulu loru nationalu publicu, de recunoscerea nationalitatii loru, ca faptore legalu de statu, se vor feri a se aduná canduva la unu congresu, spre scopulu si cu program'a, d'a recunoscerea natiunei si art. de lege XII din 1867!

Nu sunt romani tocmai asiá de prosti, precum ii tieu domnii cei prosti!!

Sabina in Boemia!

Acésta este un'a dintre cele mai spuseate si scandalóse afaceri; este o aparitiune, o caracteristica abominabile a timpului, a erei constitutiunale mincinóso si inselatorie de astazi.

Dlu Sabina, cehu do nationalitate, pana mai ieri, trecea in taber'a cehiloru opositiunali de unu coriteu dintre cei mai buni. Elu se distingea la tota ocasiunea prin spiritul si sciintia sa si — prin energ'a si focul atacurilor contra celor de la potere.

Si — ce se vedet!

Din multe semne, a nume din atacurile si cartirile dese si consecinti, cei dlu Sabina adese ori indreptá contra celor mai eminanti si reali barbati ai natiunei, cari lui acusi i erau pre mari egoisti si ambitiosi, acusi pre moderati si reservati, etc. etc. din aceste atacuri — elu de multa imparuse unor'a neonesti, celu pucinu suspiciosu si — devenise persona bine observata, bine tienuta in vedere.

Si ce se mai audi!

Dilele trecute elu, dlu Sabina, colu mare nationalistu, prin date positive, nenegabili, su dovedit si trebul insusi se marturisesea ca — a fostu agentu provocatoriu alu regimului, a servitu de spionu ómeniloru de la politia! Pre buona plata, elu regulat a denunciata politiei secrete — tota cetea a sciutu din taber'a cehica opositiunale, careia elu apartinea!!

Poteti se vi intiupiti indignatiunea generale. Unu omu, carele s'a numitul fiu alu natiunii, carele s'a ingagiatu cu onbreia sa, a lupta pentru drepturile, pentru emanciparea natiuniale, carele la tota miscarile natiuniali s'a aflatu in frunte, si prin cuvintele si faptele sale a indemnaturi si a impinsu nainte miscarea si a interbentat lup'a ingagandu-i pre facia si in ascunsu, totu mai multi partisani, — si apoi, din totulu facendu o speculatiune, vendiendo caus'a si personele — contrariloru pre bani!

Se credeti, ca — in diu'a de astazi, sub scutul spucateloru caracteru publico de astazi, in tota taberele opositiunali se vera si se afla asemenea perfidi si tradatori, si — chiar de aceea caus'a poporului si a libertatii nu poate se progresedie si se triume, amesurat o pionierilor si sacrificiilor ómeniloru de bine!

De aceea noi facem atenti cu totu de adinsulu pre barbatii nostri cei onesti, pre seriosii si sincerii nationalisti, se-si deschida ochii, se véda bine, pre cine primeasca in svaltu si consorciul seu, cui se incredu! A nume se se ferescă de ómenii ce desu ce invertosou prin antecamerile celor da la potere, desu certetă petrecerile, — desu sunt onorati cu incederea acestora; desolinitu se se ferescă de

aceia, corona li placu imbuibare, lucsulu, petrecerile si cari — fora se aiba vr'o avere tienu [case mari si choltueseu si cărtescu multu!]

Se sceti ca aci — lucrul nu este curat.

Dni cehi opositiunali, a nume cei de nanti'a ce se dice a juniloru, prin descoperirea ce secera despre Sabina, devenisere intr'o neplaca neplacere si perplexitate, si-nu sciau, cum se pedepsesc si tracteze pre acestu tradatoriu, cum se deo o satisfactiune opinionei publice scandalizate. In fine pecatosulu insusi, veni a ajutat; elu insusi se condamna la pedepsa de expatriare, elu parasi Boemia pentru totu de un'a. De li-ar dà Ddieu acestu cugetu si aloru nostri infami spioni si tradatori!!

Langa Oravita, in 10 aug. 1872.

Multu Stimate Dle Redactoru! In nr. 59 alu stimatei Albino cesti intre Varietati, (Muntea Romanului cea din urma,) despre invetiatori si cursulu simulantilor. Nu seiu déca Vi s'au comunicatu ordinatiunile episcopiei de Caransebesiu in privinti'a acésta. Eu Vi le trimitu aci decopiate. *) Cea d'antaiu e nr. 192 cu datul din 30 maiu 1872 st. v. in care intre altele se dice: „Invetiatorilor inzestrati cu decretu de denumire nu li se pune nici o pedeca de a participa la numitele prelegeri, ér invetiatorii cari n'au absolvatu cursulu preparandialu, in poterea §. 133 alu art. de lege din 1868 sunt inderatori a cercetá aceste prelegeri.

Ce a facutu mai departe Ilustr. Sa dlu eppu in circulariu nr. 205, poteti se ve convingeti. Acestu circulariu d. 23 iuliu suna in alu 2. punctu: „Nu este iertatu nici unui invetiatoriu a se indeparta din statiunea sa inainte de tienerea conferintelor.“ (Adeca a conferintelor confesiunali!)

Placa acuma a ceti circularile aci decopiate si Ve veti convinge de contrariul **) care si lu face ven. nostru Episcopatu! Mai dice totu acolo, ca la invetiatorii cari nu se vor nisu si a infascisá, si a capeta calculu bunu cu ocasiunea conferintelor, va luá unu lécu, (nu sciu ce felu de lécu,) cu care ii va aduce la cale.

Ast'a e forte bine asiá. Se poate ca dora in episcopia s'a inventat uro-masina d'a torná cu toleeriu ordines si mintea, caci altcum nu asi crede ca ar poté dd. invetiatori se cu-prinda instructiunea de 20 de côte ce li se dă — numai despri părtele nedeclinabile si sintase, cele declinabile trebuindu se le ie nainte din irstr. aniloru trecuti, si apoi ast'a totu intr'o luna, caci numai cu atât'a timpu se tremite instr. nainte de conferintie, trebuindu sub res-timpulu acest'a fie-care invetiatoriu se-si o decopie si inca se circuleze prin districtulu februarui protopopu! Mai departe precum se vede, aci nici nu se ie in considerare ca, unii dintre invetiatori nici elementele gramaticei nu le pricpe de totu. — Nu ie in considerare aceea ca mai sunt si alte studii, nu numai gramatica, si acelela tota gramadite pre unu invetiatoriu, care are se propuna la 3 clase in 6 despartimente, si inca pentru cetea léta? — In caus'a acésta din urma intru adeveru dlu eppu a facutu nesce pasi, inca apoi nime nu s'a mai ingrigitu, ca ore se si esecuta aceia!

*) Da, ni s'au tramsu — din duoue parti; dar dieu nu mai sciamu, ce se mai dicem! — Red.

**) Apoi vedeti, suntemu isteti, de se ni mórga vesela! Vremu se satisfacem si pre Pauler, si sinodulu, respective se pacalim si pre unulu si pre altulu! Red.

E dreptu ca o mare parte a lumiei de astazi — e stricata, demoralisata, corupta, cu unu cuventu peccatosu pana preste crescutu; ei dar' apoi sunt unii desi dora pucini, dar ómeni buni, curati la inima, fora de prihana si — bineventati de Ddieu — dreptatea! Asiá dara acelu infriescosatu cometu ce are se prepadeasca lumea — ca mane, — déca elu intr'a deveru si-a propus se face acea minune, — resfire-si cód'a cu flacar'a nimicitória si meture de pe facia a pamentului numai pre cei peccatosi cum sunt:

1. Cei ce-si vendura sufletulu, consciintia si nationalitatea pentru unu osu de rosu, pentru o dignitate intipuita, o mitra episcopală, unu ordine de decoratiune, etc.!

2. Cei ce au tradatua sanc'a causa natiunala; au luate parte activa la reesiarea deputatorilor deákistii, — inferandu pre ai nostri de inimici ai tierii, de revolutiunari si rebeli; pre candu loru li se resecola sufletulu numai in contra blastematorilor!

3. Cei ce s'a indopatu cu stipendiile mecenatiloru nostri dd. MM. si pre candu le gustau, erau cei mai umili si nefiosiosi pana

la estreme, éra dupa ce-si ajunsera scopulu, de fome si de pulberea banceloru scolaru — ca sierpii adaptati cu lapte si vérsa veninulu ungurescu a sup'a mamei loru romane!

Aduca-si apoi a minte infriosat'a come-ta, si pórte in evidintia de cumva s'ar socoti altfelii si si-a amená ceroetarea pe alta data, — de:

4. Celu ce cu rafinaria a inselatu statulu din arendele de la dominiulu de Kóveres; a storsu sume enorme de bani de la sermanii romani pentru o pretinsa misteriosa eliberare a fetiorilor de la milita si armă.

5. Celu ce prin arroganta cu brutalitate si efrontaria a esoperat si influintat la Episcopia distinctiunea de asesoru consistorialu cu bréu rosii.

6. Celu ce peputul bunoi mame, la care s'a laptatu, de multe ori l'a vulnerata, si braiale in cari a crescutu si a fostu portat, de multe ori le-a vatomatu, in furi'a sa, impingendu pre bun'a sa maica d'a rostogola cu capulu in diosu peste trupele casei!

7. Celu ce unu nepotu de sora si l'a sus-

Asi avé inca forte multe observari a face la abusurile si confusioanele susu, insa — bine ati disu ca suntemu in Sodoma si Gomorrah!

Amiculu.

Langa Crisiulu-negru, in iuliu 1872.

Ce e causa, de multi dintre preotii nostri, au parasit uca'sa natiunala, temel'a bisericet'ostre, si s'au datude luptatori in partea strainilor?! — Acésta intrebare astazi desu se aude din gura Romanului. — La acésta — mie unu'mi-se impare a fi destul respunsu: Pentru ca illustratii sale dlu Antoniu Mocioni nu i-a succesi a scote jafulu din biserică, — dupa cum disese in Congresulu din 1868, candu spre infiorarea multora, dar intre aplausile poporului intregu a rostitu: „Se incete jafuirea in biserică!“

Acésta de acolo deducu, caci unu domnul esprotopopu A. M. in Tine, la alegerea de ablegatu dietalu, invinovatia cu vóce nalta pre Mocionesci dicendu ca si au omorit popimea cu statutul organic! Éta deci acumu respinsa! Domnulu esprotopopu se duse la més'a lui Lipovniczki de manci si beu bine, apoi votă pentru elu, contra natiunei!

Eu la acésta adaugu indata intrebarea: Ce este cau'sa de in cottulu Biharu, teologii cari n'au absolvatu cursulu preparandialu, in poterea §. 133 alu art. de lege din 1868 sunt inderatori a cercetá aceste prelegeri. Ce a facutu mai departe Ilustr. Sa dlu eppu in circulariu nr. 205, poteti se ve convingeti. Acestu circulariu d. 23 iuliu suna in alu 2. punctu: „Nu este iertatu nici unui invetiatoriu a se indeparta din statiunea sa inainte de tienerea conferintelor.“ (Adeca a conferintelor confesiunali!) Placa acuma a ceti circularile aci decopiate si Ve veti convinge de contrariul **) care si lu face ven. nostru Episcopatu! Mai dice totu acolo, ca la invetiatorii cari nu se vor nisu si a infascisá, si a capeta calculu bunu cu ocasiunea conferintelor, va luá unu lécu, (nu sciu ce felu de lécu,) cu care ii va aduce la cale.

Ast'a e forte bine asiá. Se poate ca dora in episcopia s'a inventat uro-masina d'a torná cu toleeriu ordines si mintea, caci altcum nu asi crede ca ar poté dd. invetiatori se cu-prinda instructiunea de 20 de côte ce li se dă — numai despri părtele nedeclinabile si sintase, cele declinabile trebuindu se le ie nainte din irstr. aniloru trecuti, si apoi ast'a totu intr'o luna, caci numai cu atât'a timpu se tremite instr. nainte de conferintie, trebuindu sub res-timpulu acest'a fie-care invetiatoriu se-si o decopie si inca se circuleze prin districtulu februarui protopopu! Mai departe precum se vede, aci nici nu se ie in considerare ca, unii dintre invetiatori nici elementele gramaticei nu le pricpe de totu. — Nu ie in considerare aceea ca mai sunt si alte studii, numai gramatica, si acelela tota gramadite pre unu invetiatoriu, care are se propuna la 3 clase in 6 despartimente, si inca pentru cetea léta? — In caus'a acésta din urma intru adeveru dlu eppu a facutu nesce pasi, inca apoi nime nu s'a mai ingrigitu, ca ore se si esecuta aceia!

Unu preotu.

Oradea-mare, 29 iuliu.

(Unu essamenu demnu de tota laud'a.) Astazi fuseram marori la essamenu ce se tienu cu tenerimea din scol'a nostra romana gr. or. din Orasiulu nostru Oradea-mare, la care au fostu de fatia dnu protopopu si parochi locali, Simeonu Bica, Joane Fassie, apoi tutorii santei bisericu dd. Nicolau Diamandi, Josifu Pap. si membrii comitetului parochialu, mai multi interesati de scola si parinti ai scolarilor.

Essamenu s'a inceputo la 8 si s'a finit la 12 óra. Obiectele de invetitura cari s'au propus tenorimei, si din care s'a esamnatua ea, au fostu: 1. religiunea cu istoria biblica; 2. ceteira romana, magiara, germana si scriosarea; 3. aritmética, cu cifre si din capu, si cunoșcerea mesurilor; 4. gramatica si analisarea; 5. istoria naturala si Fisic'a; 6. Geografia; 7. Drepturile civile; 8. Cantarile bisericesti si natiunale, mai multe declamatii. Invetitacei, la numeru 43, dedera respunsurile cele mai frumose si indestulitorie pentru toti óspetii. Onoratul nostru publicou nu potu se nu-i facu cunoșcutu, ca intre numerosii óspetii am vediut si ómeni in vresta de 80 de ani, cari lacrimau de bucuria vediindu baeti abia

*) Nu te indigna, parinte! Caus'a este, caci esci ce se vede ca no scii, o persoana publica, si inca un'a de categorii a celor ce numai printre morale publica si privata — nepata se pot sustine. Princa acésta?

— Jeculu si specialu proto-iereulu si archiereulu, trebuie se stee nrante publiculu ca intr-o casa de sticla, curata cu aurulu, limpede ca lumin'a, chiar si in vieti'a privata. No scii acésta din — Teologia? Numai astfelii se sustine vedi'a institutiuni preotesci. Astfelii a dus credint'a! si biseric'a se derima! Ti refectam acésta puru numai, caci te vedem er portat de nase de vr'u fariseu politici, si inca er cu intentiunea d'a isbi indirect in noi.

Red.

8. Celu ce — dupa cum insusi s'a falit, fara frica de Ddieu a comieu crima infioritorie de a batjocorit si desonorat o biota inocente fetitia a unui consangenu — in etate abia de 13 ani! (in carnevalulu au. 1859.)

9. Celu ce ca preotu, — diu'a mergea la cele duhovnicesci, era nótpea pe la Claci si siedetórie, comitetu felu de felu de nemoralitati si fapte scărnave, prin cari casonu chiar spareri de casatorii. Si in fine,

10. Celu ce cu sugarea aprinsa in gura — a pregetat a intrá in biserică — pana la sanctuarul, (prestolu,) si amblanu cu sanc'a cruce in satu, — (la d'a cruci — anulu 1854,) si-a uitatu patrafrirulu, molitvelniculu si potcap'a la Cazanulu lui P. C. — — — de unde abia a scapatu cu diumatate de barba neciu-pelita!

Éta carceristic'a adeverata a unui modelu de preot modernu intru care — de si-guru, cine nu-lu cunoșce nici nu va recunoscere

de 6 ani declarandu, de incantá pre toti si scriindu diotando de-ti ridea inim'a. Dupa essa-menu invetitorului si diaconulu nostru Gheorgiu Horvath, fusera onorati cu recunoscint'a si adenc'a multiamita a celor de facia. —

Spectatulu d. adv. Joane Fasia, ca directorulu scol'e, au premiatu pe toti scolarii cu felu de felu de premia, pentru cari i aducem multiamita publica.

Facia de unu rezultat ca acest'a alu essamenului, din adencul inimii nostre stri-gam: Se traiésea toti aceia cari lucra la inaintarea scolelor nostru! se traiésea Georgie Popa care ca fostu referinte la senatul scolariu in consistoriul Oradanu, a recomandat invetitorului nostru unu metodu practicu si usitoru, unu metodu prin care invetitorul in pacine dile si poate caci cunoșcint'a de cete si scriere. Pre acestu jude barbatu l'am invetiatu a cunoșcese pre tim-pulu catu fu in midilocul nostru ca referinte la senatul scol', si cunoșcendu-lu, toti l'an amatu si stimatu ca pre unu adeveratu si luminatul fiu alu natiunei nostre. Modestia, caracterulu, cunoșcintele late, sistematice si frumose ale dlu Georgiu Popa ne facu de semtimu adencu dorerea pentru perderea lui din midilocul nostru. Ddieu bunulu se-lu tienă intregu si sanatosu intru multi ani, intru prosperarea invetientului poporului.

Unul dintre cei ce au fostu de facia.

Re spu n s u

Domnilor apelanti din protopresbiteratulu Bisericai-albel

Daca libertatea de presa ce DVóstra sub absolutismul militar nu se duse la amintita, dupa DVóstra inséma atât'a, catu a amintită pre cineva cu destituire si a trage la responsabilitatea forta nici o crutiare pe orice omu onestu in jurnalele publice, pentru cause de natura privata; daca DVóstra sunteti de credint'a, ca pentru faptele mele private forul meu competitent nu este nici tribunalul civilu ori criminalu, nici consistoriul diocesanu ci jurnalistic'a; *) si in urma daca eugetati ca comunicatiile unui jurnal satirico-glumetiu, precum este „Gura Satului“, se potu luá de bas'a unei interpellatiuni publice si seriose: eu din partea mea, fora a cercetá, daca sunteti orice plenipotentiat a vorbi in numele intregului tractu, si fora de a Ve intrebá, cine sunteti sub masca a abonimitatii, nu ve conturbu in credint'a DVóstra, ca se nu alunecati, a crede ca celu ce tace si recunosc peccatele, la apelulu din nr. 55 alu „Alb.“ Vi respondu pre calea jurnalisticiei urmatoriei:

Daca pre DVóstra asia multu ve interesa „biseric'a si „natiunea“ cu carea ve laudati, si déca pre Dvostra, ca pre unii crescini sinceri, cu sentiu de piata si onore pre cum se numiti, ve

negresitui mi se va dă ocazie a me aperă în contra invinuirilor nefundate, său lăuti-ve osteneală și vi procură din arhivă tribunalului reg. din Oravita sentința tribunalului cu datul 26 martie 1870, nr. 177 intarita prin tabula reg. din Pesta cu datul 24 mai 1870 nr. 3611.

Faceti același în interesul publicului alu bisericei noastre și alu protopresbiteratului; de nu: lasati baremu a Ve informă mai de aproape despre starea lucrului prin partisani și amioii DVōstre din Oravita, ca să Ve convingeti, că prin apelul DVōstre n'ati facutu servitul nici biserici, nici contrarilor meu personali, și ca prin urmare nu vi-ati ajunsu scopulu.

Altum DVōstra cu multu mai bine cunosceti starea lucrului, de cătu să aveți lipsa de dovedi despre nevinovatia mea, sciti pré bine, că am fostu și sum barbatu onestu și nepetatu că ori care altu protopresbiteru alu diocesei, și dacă totusi ati publicat acelu apelul necurătoriu: publicul seriosu alu „Albinea“ care a cointuit cu atențune apelul, negresitva fi prișteputu indata, că unde este a se căută isvorul incusarii mele publice; și eu, spre a caracteriza în cătu-va acelu isvor, observu numai atâtă, că de să pastrezu in peptul meu sentimentele cele mai naționale ca să mai nainte, totuști principiale politice ale partidei oposiționale nu mai convinu cu convingerea mea politică,**) și că de la 1870 încocia, candu s'a adusu sentința mentionata, pana la alegerea de deputatul distalui in anul presint, nimeriuia nu i-a plesnitu prin minte a me suspitionă cu fapte deonostatorie.

La notă Redactiunei, facuta la acelui „Apelu“, nu am să respundu nimica, de căroare acesa pre mine, care-mi cunoșcu drepturile și detorintele mele, in si eastră biserică, nu me atingu de felu.***)

Jamă, 23 iuliu 1872.

Josifu Popoviciu m. p.
protopresbiteru.

Varietati.

** („Geograff'a regatului Uugaria“) compusa după metodă cea mai nouă de Demetriu Varna, preotu și profesore la școala păpădă normală din Lipova, pentru folosulu școlelor elementare populare, a esită de sub tipariu și se află de vediare la autoru in M. Lápos, Transilvania. Prețiul unui esemplarui e 30 cr. Prețiul de bolta va fi 35 cr. v. a.

Pentru st. dd. cari au fostu binevoită a se abona, s'a inceputu speduirea.

Din tabelele de parete, cu tipuri colorite, (20 la numeru,) și indreptariu langa ele, se mai afia de venditu cu prețiul scadiutu de 4 fl. 50 cr.

= (Societatea pentru cultură și literatură romana in Bucovina,) după Reportul ce comitetul seu substanță adunării gen. de estu timpu despre starea sa, pe anul 1871 numeră 207 membri, (ordinari și onorari), și capitalulu ei avea in oblegatiuni 13,150 fl. in numerariu 2,433 fl.

Fundatiunea Pumnuléna, adunată și administrata de acelaș adunare are unu capitalu de 6,700 fl. in oblegatiuni și 650 fl. in numerariu.

Societatea intretiene mai multi stișendisti nu numai din ale sale fonduri, ci și din fundatiuni private.

Societatea déjà a adunat u frumosă biblioteca, carea crește pe di ce merge.

Din loteria ce acelaș societate a întreprinsu anul trecutu spre înmultirea fondului seu, a scosu venitul curatul: 3,725 fl., 65 napoleoni, 85 galbeni 1 lira turcă și 80 franci in diferite monete; — a scosu adeca cam a treia parte din cătu calculase să scóta.

**) Trebuie să dicem: ieră-i domne, că nu pricpe ce absurd vorbește acesta omu, ce pôrta reverendă și se intitulu protopopul depremaritoru! Dar nu se, parinte, că după canone nici nu-ți este iertat a te mestecă in politica? ! Dar nu scii că — nu pré de multu, din propriu indemnătă in biserică, de pre amvonu, năștește subteloră ai glorificat, ai numit „celu mai demn, celu mai activ și bine meritatu șiu alu bisericii și națiunii“ pre acel a pre carele mai tardu lăi tradatul și defasatul! Acelaș a politie, acelaș a onorabilitatea nepătata a dñe! Si — printre ună ca acelaș a vrei dta să strălucesci ca preotu și protopop in ochi poporului scandalizat! Trecută umbra legii, parinte, trecut! Dar ér dicem: ieră-i domne că nu scie la ce nemorală și foră delege lău impinsu diavoli politici! Unu am dori, că — deca mai voiesc a renunță in biserică, să se smulgă din bracile aceloru diavoli, și să se pocăiește pana și inca timpu! — Red.

***) După cum arăta intregu acesta responsu, nici le conosci dta, nici le conosci acei ce te-az invetiatu să scrii acestea.

Intre imprejurările de totu inamică progresului național, ce de ani domnescu in Austro-Ungaria, trebuie să tienemu d'omare norocire că acelaș societate națională mai poate să există; — la noi societatea de asemenea scopu din Aradu par că — s'a stinsu! —

— (Petrecere de dantiu) să va aranjiā in Timișoara, in sală bereriei, (Actien-fabrickshof,) suburbii Fabricu, cu ocazia adunării generale a „Alumneului romanu naționalu din Timișoara“ carea va avea locu in 31 augustu/12 septembrie 1872. Venitul uecuratul alu acestei petreceri e menitul pentru fondulu alumneului. Începutul va fi la 8 ore de séra. Prețiul de intrare pentru o familie 3 fl.; ér pentru o persoană 1 fl. Bilete de intrare se potu procură năște de petrecere la Pavelu Rotariu, referinte la sedrii orfanala, (locuiesc in casă dlui protopopu M. Dreghiu,) era in séră petrecerei la cassa. Onorabilulu publicu romanu este rogat, a imbraciosă acelaș intreprindere filantropică națională cu caldura. Pavelu Rotariu, presedinte. Manuilu Ungurianu, notariu.

— (Essamenele publice in Lipora Banatului) la tōte trei școlile școlii romane confesiunială au avut locu in datele de 13 și 14 iuliu st. v. și au atrasu, ca și alta data, mare atenție și multu interesu a supr'a sa. Ni s'a tramsu despre succesu — numai unu reportu generalu, dintru carele atâtă culegemu, că —

— pre candu baietii din classă I. au incantat, și fetițile din classă a II. au cossaltat publicul presintu ou respunsurile și producțiunile loru in declamatiuni și cantari, tocmai tenerii de classă a III. au multiumit mai pucinu. Firesc că — parintii între tōte imprejurările docinților sunt pelecatai a atribui și meritulu cu laudă și demeritul cu vină. Publicul Lipovei, si preste totu alu nostru, de multi ani este dedat a privi cu desclinita placere la școlele naționale națională din Lipova, tienendu-le, d'impreuna cu predocenții loru — de modelu altora. Essamenele ni se spune că s'a tienutu sub presedintia parintelui J. Schelegia, ca directore loculu; dar că a assistatui si essaminatui și dlu George Popa! —

** (Tutunulu, adeca fumatulu și duhanitulu), se dice că produce efecte forte pernițiose a supr'a creerilor și că imultesce capnile de nebuni. Éta o statistică, după „Constitutionel“, care probă că numerul nebunilor crește cu respandirea usului de tutun.

De la 1718 — 1830, monopolul tutunului in Francia a produs 8 milioane venitul pe anu; erau 8,000 de nebuni.

La 1838, tutunulu a produs 30 milioane; — au fostu 10,000 de nebuni; la 1842, tutunulu a produs 80 milioane; — au fostu 15,000 de nebuni; la 1852, tutunulu produce 120 milioane; — sunt 22,000 de nebuni; la 1861, tutunulu produce 180 milioane; — se numeră 44,000 de nebuni!

Pentru a fi insa drepti, ar trebui, pe langa acelaș tienendu-se séma și de crescerea populatiunei, să se determine și influența beuturilor spătiose a supr'a numerului progresiv alu casurilor de nebunia. Ar fi nedreptu, a atribui totalulu casurilor de nebunia numai tutunului său fumatului! (d. „Pressa“.)

— (Masina de traieratu.) Unu germanu, cu numele George Riske, a inventat u masina nouă de traieratu și in New Ulm, Brown County, Minesota i s'a adat u patentă pentru asta inventiune.

Masina e asia construită, in cătu ea singura ridica snopii de pe campu și in mersulu ei și traieră. Raportorul nu comunica despre asta masina: Masina este portata cu patru osi și servita de doi omeni; ea radica singura snopii de pe campu și traieră pe data. Tōta masina are o lungime de doi stanjeni și o latime de 4 picioare; ea e asediata pe două rōte și prin întorcerea acestor rōte se punte in miscare tōta

masină. — Masina are înainte două greble, cari stau in susu și cari sunt impreunate cu rōtele masinei prin doi dragi de feru. — Păndu masină in miscare, greblele se lasă — in timpu amesuratul — in josu, ridica snopii și i pune pe asia numitulu „primitoru“, și de aici vinu snopii in cilindrulu de traieratu. — Bōbele trece prin o masina de curatit și esu foră plăvea — curatite — pe din dosulu masinăi. — La gura, pe unde esu bōbele se pune unu sacu, și sacul se asiđia pe o scandura, care e legată de masina prin nisice dragi de feru. Aici trebuie să fiu unu omu, carele să iească plini și să pună altii goi. Si alu doilea omu, care e de lipă, e viziteul; pentru acesta sa facutu unu siedintu de a supr'a cilindrului de traieratu. Tōta masină are o greutate de 528 pana la 572 kg și se poate portă cu patru osi. Economia ce se face cu asta masina e foarte însemnată. Grănele ce s'a traiat prin masină de secerat remanu pe locu și masină de trăierat in mersulu ei le ridică și le trăieră. Prin urmare fructele nu mai trebuie carate. Fiindu folosele acestei masini asia enormă, e foră indoiela că in curențu se va lăsi in totu loculu. In septembrie va pleca D. Rieke cu dnii de la firmele Burnham, Owens și Comp. la New Ulm și aici va priveliști in persoană facerea unor astfelii de masini. Pana acumu s'a oferit Domnului Rieke sume însemnante pentru privilegiul inventiunei sale, dar nu le au primitu. (N. Cur. rom.)

Nr. 200—1872

Concursu.

Conformu conclusiuniei luate in adunarea gen. a asociatiunii transilvane, pentru literatură și cultură poporului romanu, tienută in Săbesiu in 5—6 augustu a. n. 1872 sub nr. prot. XVII, se publica prin acelaș concursu la următoarele stipendii și ajutorii: 1. La trei stipendii de căte 60 fl. destinate pentru 3 gimnasisti; 2. La unu stipendiu de 60 fl. pentru unu elevu de la școlă reală; 3. La siesește ajutorii de căte 50 fl. pentru 6 sodali de meseria cuașificati de a se face maestri; 4. La duouă dieci ajutorii de căte 25 fl. destinate pentru 20 invetiaice de meseria.

Terminul concursului pentru stipendiale și ajutoriale susu-insemnate, se desfășura pana la 10 septembrie cal. n. 1872.

Concurrentii la ajutoriale de sub pos. 1 și 2, au de a-si asternă la comitetul asociatiunii tne, pana la terminul prefisat — concursul loru, provedinte: a) cu carte de botezu, b) cu testimoniu de pre sem. II. alu anului scol. 1871/2, și c) cu testimoniu de paupertate.

De la concurrentii la ajutoriale de sub pos. 3, pre langa atestatulu de botezu, se recere că să producă adeverintă de la maestrul resp. descriptiv despre aceea, cumca sunt cuașificati de a se face maestri.

Ér de la concurrentii la ajutoriale de sub pos. 4, pre langa atestatulu de botezu, se recere adeverintă de la maestrul resp. descriptiv descriptiv despre aceea, cumca sunt cuașificati de a se face maestri.

Fostii stipendiati pre anulu scolasticu trecutu, carii inca nu si-au finit cursulu studiilor sale, pre langa documentarea progresului facutu in studia, (aici intelegerău-se aici stipendiati, carii inca nu si-au tramsu recerutele documente pentru dovedirea progresului pre sem. II, alu anului scol. 1871/2,) mai sunt detori la tempul său, a produce si documente de immatriculare de la Directiunea institutului respectiv, ca astfelii să se poată face dispoziția necesaria pentru asemnarea stipendialor pre anulu scol. 1872/3.

In fine, conformu conclusiuniei luate in adunarea gen. de la Săbesiu sub nr. protoc. XXIV, toti stipendiati asoc. sunt detori a să reversu despre aceea, cumca ajungendu la stare, se vor face membrii asociatiunii transilvane.

De la presidiul asociatiunii tne pentru literatură și cultură poporului romanu.

Sibiu in 8 augustu a. n. 1872. —

Concursu

Pentru ocuparea postului de învățător din comună Partosiu, cõtulu Torontalu, protopresbiteratul Ciacovei. —

Emolumintele sunt: 100 fl. v. a., 3 jugere de arat, 1/4 de jugeru gradina, 25 metri de grău, 10 metri de cucerudiu, 6 stangeni de păs pentru incalzirea scolioi, cortelul liberu și căpăt 20 cr. de la tōta înmormantarea.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele in documentele prescrise conformu statutului org. catre comitetul parochialu, pana in 20 augustu st. v. in care dia va fi si alegerea.

Comitetul parochialu.
In contielegere cu dlu adm. protopopescu
1—3
Aleandru Popoviciu.

Concursu.

Devenindu vacanta una parochia din comună Sicula, in diecesă Aradului, protopresbiteratul Sirei-Vilagosi, pentru împlinirea unei publica concursu pana in 20 augustu a. c. cal. v. in care dia se va tienă si alegerea.

Emolumintele sunt: una sesiune de păment aratoriu, biru si stol de la 170 de case.

Doritorii de a ocupa acelaș parochia, au de a produce, pe langa testimoniu de teologie si cuașificare, si testimoniu despre absolviție 8 clase gimnasiile.

Recursele sunt de a se substerne subscrutul comitetul parochialu. —
Sicula, 28 iuliu v. 1872.

Comitetul parochialu
gr. or. din Sicula.

In contielegere cu
Nicolau Beldeau m. p.
adm. protopresbiteral.

1—3

Concursu.

Pentru parochia vacanta din comună V. Sohodolu, protopresv. Beiușului, comitatul Bihorului, se deschide concursu pana la 7 augustu a. c. cal. vechiu.

Emolumintele sunt: biru de la 138 de case căte 1/2, mesura de bucate, — diumetate grău, diumetate cucerudiu, — si stolile usuate.

Doritorii de a recurge, au a-si tramite recursele adresate comitetului parochialu, la protopop. trac. George Vasileviciu in Beiușul.

Datu in V. Sohodolu 20 iuliu 1872.

3—3
Comitetul parochialu
Cu scirea mea:
G. Vasileviciu m. p.
protopr. Beiușului.

Concursu.

Se publica in urmarea otarirei comitetului parochialu din Vraniu in 14 iuliu a. c. Pentru ocuparea stațiunii invetiaților și la școlă confesiunială gr. or. rom. clasă I. din Vraniu, protopresbiteratul Bisericei-albe. —

Emolumintele sunt: 400, adeca patru florini val. aust.; 6 orgi de lemn, diarii este a-se incalzi și școlă, si cuartir liberu.

Concurrentii vor avea recursele loru, aduse conformu statutului organicu, a le adresa catre presedintele comitetului parochialu din Vraniu para in 31 augustu st. v. a. c. cu aceea observație, ca competitii să se intacseze celu putinu o data in vre-o domineacă, să se batore in S. biserică din Vraniu. —

Vraniu, 26 iuliu 1872

Comitetul parochialu,
in co'ntielegere cu
Josifu Popoviciu,
protoprechiterul tractului.

2—3
Concursu

Pentru ocuparea postului de capelanu langa parochulu Petru Bordanu in Cacova, comitatul Carașului, protopresbiteratul Oraștiei. —

Emolumintele sunt: una a treia parte din tōte venitile parochiali si din sesiunea de 30 de jude.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati a-si substerne recursele instruite in ințelesulu statutului organicu, adresate catre comitetul parochialu, respectivului D. protopresbiter Jacobu Popoviciu, in Oravita, pana in 15 augustu a. c. st. v.

Cacova in 19 iuliu 1872.
3—3
Comitetul parochialu,